

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 559/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen pakkolunastuksista tuulivoimaloiden liityntäjohtojen rakentamisessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Raimo Piiraisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 559/2021 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, että tuulivoimaloiden johtokäytävien alle jäävä metsämaa korvataan markkina-arvon mukaan tai velvoitetaan tuulivoimayhtiö maksamaan vuosivuokraa maanomistajalle liityntäjohtojen johtoteistä, jotta kohtuuttomuuksilta välttyttäisiin ja asia ratkaistaisiin oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Omaisuuksensuoja on erittäin tärkeä perusoikeus. Oikeusministeriössä valmistellaan parhaillaan lunastuslain muutosta, jonka tarkoituksena on uudistaa tällä hetkellä pitkälti alkuperäisessä muodossaan olevat lunastuslain korvausperusteet. Voimassaolevan lunastuslain mukaan lunastettavasta omaisuudesta on määrättävä omaisuuden käyvän hinnan mukainen täysi korvaus. Lausuntokierroksella olleen hallituksen esitysluonnoksen mukaan lunastettavasta omaisuudesta olisi määrättävä omaisuuden markkina-arvoa vastaava täysi korvaus. Koska kiinteistöarviointiin sisältyy epävarmuustekijöitä, täyden korvauksen vaatimus ei välttämättä aina toteudu. Tämän riskin poistamiseksi esitysluonnoksessa ehdotetaan myös, että lunastuskorvaus olisi suoritettava 15 prosentilla korotettuna.

Korvaus lunastettavasta omaisuudesta määrätään yleensä käyvän hinnan perusteella. Mikäli se ei vastaa luovuttajan täyttä menetystä, arvioiminen on perustettava omaisuuden tuottoon tai siihen pantuihin kustannuksiin. Omaisuuden käyvän hinnan määrittäminen perustuu lunastuksen kohteen kanssa vertailukelpoisiin vapaaehtoiisiin luovutuksiin. Vertailukelpoisena ei voida pitää sellaista kiinteistönluovutusta, joka ei koske vastaavaa tilannetta. Tätä ei voida ottaa huomioon omaisuuden käypää hintaa määritettäessä.

Lunastuslain nojalla maksettavaksi määrättävä korvaus suoritetaan pääsääntöisesti kertakorvauksena. Niin sanottuja toistuvaiskorvauksia ei voimassa oleva lunastuslaki tunne eikä tällaista säännöshdotusta sisältynyt myöskään lausuntokierroksella olleeseen esitysluonnokseen.

Lunastusmenettelyyn joudutaan monesti turvautumaan jo senkin takia, että kaikkien maanomistajien kanssa voimansiirtolinjan sijoittamisesta ei kyetä sopimaan. Lunastustoimituksessa korvauskysymykset käsitellään pääsääntöisesti viran puolesta, eli asianosaisten ei tarvitse esittää asiaa koskevaa vaatimusta. Edelleen lunastustoimituksessa annetun päätöksen lainmukaisuus voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi. Jos voimansiirtolinjan edellyttämä käyttöoikeus toisen alueeseen hankitaan osapuolten välisellä sopimuksella ilman että asia käsitellään lunastustoimituksessa, ei viranomaisilla ole mahdollisuutta valvoa sopimusehtojen oikeudenmukaisuutta ja maanomistajien yhdenvertaista kohtelua. Sen sijaan lunastustoimituksessa asianosaisten keskinäistä sopimusta ei saa vahvistaa, jos korvaus on sovittu ilmeisesti pienemmäksi kuin miksi se muutoin olisi määrättävä. Tällöin korvaus on määrättävä lunastuslaissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Helsingissä 9.11.2021

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson